

SCI-CONF.COM.UA

**DYNAMICS OF THE
DEVELOPMENT OF
WORLD SCIENCE**

**ABSTRACTS OF XIII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
SEPTEMBER 2-4, 2020**

**VANCOUVER
2020**

DYNAMICS OF THE DEVELOPMENT OF WORLD SCIENCE

Abstracts of XIII International Scientific and Practical Conference

Vancouver, Canada

2-4 September 2020

Vancouver, Canada

2020

51.	Тарасюк Н. А. РЕГІОНАЛЬНІ ГЕОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ КІВЕРЦІВСЬКОГО НПП «ЦУМАНСЬКА ПУЩА».	335
52.	Трубнікова А. А., Луцькова В. А. ОЦІНЮВАННЯ ОРГАНОЛЕПТИЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ХАРЧОВИХ КОНЦЕНТРАТИВ ДРУГИХ ОБІДНИХ СТРАВ З МАКАРОННИХ ВИРОБІВ.	343
53.	Ткачева О. В., Яковлева Л. В., Удовицкий В. В. ПОТРЕБЛЕНИЕ ПРОСТАТОПРОТЕКТОРНЫХ ПРЕПАРАТОВ В УКРАИНЕ.	348
54.	Форос А. І., Костенко Є. Я. ОСОБЛИВОСТІ СТОМАТОЛОГІЧНОГО СТАТУСУ У НАРКОЗАЛЕЖНИХ ПАЦІЄНТІВ З ПАРАФУНКЦІЯМИ ЗУБО- ЩЕЛЕПОВОГО АПАРАТУ.	354
55.	Храбра С. З., Грушко В. С., Барладин О. Р., Вакуленко Л. О., Малиновська Х. Б. ВИКОРИСТАННЯ ГРАФІЧНИХ ТЕСТІВ В ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ.	359
56.	Ходацька О. М. ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНЯ ЯК ІНТЕРАКТИВНА ФОРМА РОЗВИТКУ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ВЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ.	366
57.	Чеботар І. М. ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ТА ЙОГО ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ.	379
58.	Швець Т. А., Швець Н. В., Швець О. В. ЗАНЯТТЯ З ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ТЕКСТУ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ.	386
59.	Яцик Є. О. АКУСТИЧНИЙ МОНІТОРИНГ РУКОКРИЛИХ В УРБОСЕРЕДОВИЩІ НА ПРИКЛАДІ МІСТА ХАРКОВА.	392

**ВИКОРИСТАННЯ ГРАФІЧНИХ ТЕСТІВ
В ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ**

Храбра Світлана Збігнівна

к. біол.н., викладач

Грушко Валерій Серпгійович

Барладин Ольга Романівна

Вакуленко Людмила Олексіївна

к.мед.н., доценти

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

Малиновська Христина Борисівна

вчитель початкових класів

Тернопільська початкова школа № 3

м.Тернопіль, Україна

Анотація: у статті розглянута одна із важливих проблем інклюзивної освіти – становлення соціальних стосунків дітей з особливими освітніми потребами (ООП) із здоровими однолітками. Було досліджено, що якість адаптації і інтеграції дитини з ООП можна визначити за допомогою графічних тестів «Мій клас», «Чоловічки на дереві» та анкети «Моє відношення до школи», які можуть допомогти вчителю виявити слабкі місця в роботі із інклюзивними дітьми.

Ключові слова: діти з особливими освітніми потребами, інклюзивна освіта, графічні тести.

Згідно статистичних даних, 13% дітей, що народжуються в Україні – це діти-інваліди, у тому числі 3,5-4% – розумово відсталі. Тому у нашій країні створено диференційовану систему спеціальних навчально-виховних закладів 8-ми типів,

у яких навчається понад 50 тисяч дітей [1, с.3; 5, с. 263; 6, с. 110]. Також існує мережа навчально-реабілітаційних центрів, де крім корекційно-освітніх, дітям-інвалідам надаються ще медичні послуги та соціально-психологічна допомога. Крім цього частина неповносправних дітей отримує індивідуальні освітні послуги за місцем проживання (таку дитину відвідують педагоги і забезпечують навчальний процес в домашніх умовах). Тобто, корекційно-реабілітаційні послуги для дітей із особливими потребами у навчанні надаються різнобічно. Розвиток та функціонування такої розгалуженої системи спеціальних навчальних закладів завжди вважався проявом турботи про учнів з особливими потребами [2, с. 27; 3, с. 50]

Проте, однією з проблем інклюзивної освіти є становлення соціальних стосунків дітей з особливими освітніми потребами із здоровими однолітками. Аналіз літературних джерел свідчить, що проблема адаптації дітей з ООП в закладах загальної середньої освіти мало вивчалось. З огляду на це була обрана тема нашої наукової роботи.

Метою статті було оцінення застосування графічних тестів як індикаторів адаптації дітей з особливими потребами в інклюзивних класах.

Дослідження проводилось на базі Тернопільського навчально-виховного комплексу № 28, який є школою з інклюзивним навчанням. В обстеженні взяли участь учні молодшого шкільного віку (2 клас). За темою роботи проведено обстеження 32 дітей, з них 8 з особливими освітніми потребами.

За даними психолого-педагогічного висновку Тернопільської обласної психолого-медико-педагогічної консультації у дітей з ООП були такі порушення здоров'я: практична сліпота обох очей з вторинною інтелектуальною недостатністю, порушення звуковимови, дислалія; у іншій дитини спостерігається зниження гостроти зору та порушення зорового сприймання, інтелектуальний і мовленнєвий розвиток в межах вікової норми; практична сліпота обох очей з порушенням зорового сприйняття та просторової орієнтації, переважання слухового та тактильного сприймання, інтелектуальний і мовленнєвий розвиток в межах вікової норми; складні порушення зорового

аналізатора, порушення зорового сприйняття та просторової орієнтації, інтелектуальний розвиток у нормі, слабкий розвиток дрібної моторики, порушення звуковимови; цукровий діабет 1 типу, високий глікемічний профіль, залишкові явища перенесеного аутоімунного енцефаліту (2016) з правобічним гемінарезом, атрофія зорового нерва з практичною сліпотою; розлад психічного розвитку, словниковий запас не відповідає віку, спілкується простими реченнями, поведінка адекватна; розлад психічного розвитку, загальне недорозвинення мовлення II-III рівня органічно обумовлені, словниковий запас не відповідає віку, спілкується простими реченнями, поведінка адекватна; складні порушення зорового сприйняття та орієнтування обумовлені вродженою вадою органу зору, словниковий запас дещо обмежений, поведінка адекватна ситуації.

З метою визначення ступеня адаптації дітей з ООП, а також їх індивідуальних потреб і можливостей, ми використовували традиційні графічні тести «Мій клас», «Чоловічки на дереві» і анкету «Моє ставлення до школи».

Тест «Мій клас» [4] ми використовували для визначення позиції, що вказує на вираженість пізнавальних інтересів школярів: вирішення завдання біля дошки, спільне читання книги, питання, що задаються вчителю. В цьому випадку ідентифікація щодо позиції свідчить про адекватність соціально-психологічного та навчального статусу молодшого школяра.

Позиція «один, далеко від вчителя» емоційно неблагополучна позиція дитини, яка вказує на труднощі адаптації до перебування в класному колективі (1, 2, 10, 15). Цю позицію обрали 16,6 % здорових учнів, серед них немає дітей з особливими освітніми потребами (Рис. 1).

Ототожнення себе з дітьми, що стоять у парі, разом граються, – доказ благополучної соціально-психологічної позиції дитини (3, 4, 7, 8, 11, 12, 13, 14). Ці позиції обрали 62,5% здорових учнів і стільки ж учнів з ООП.

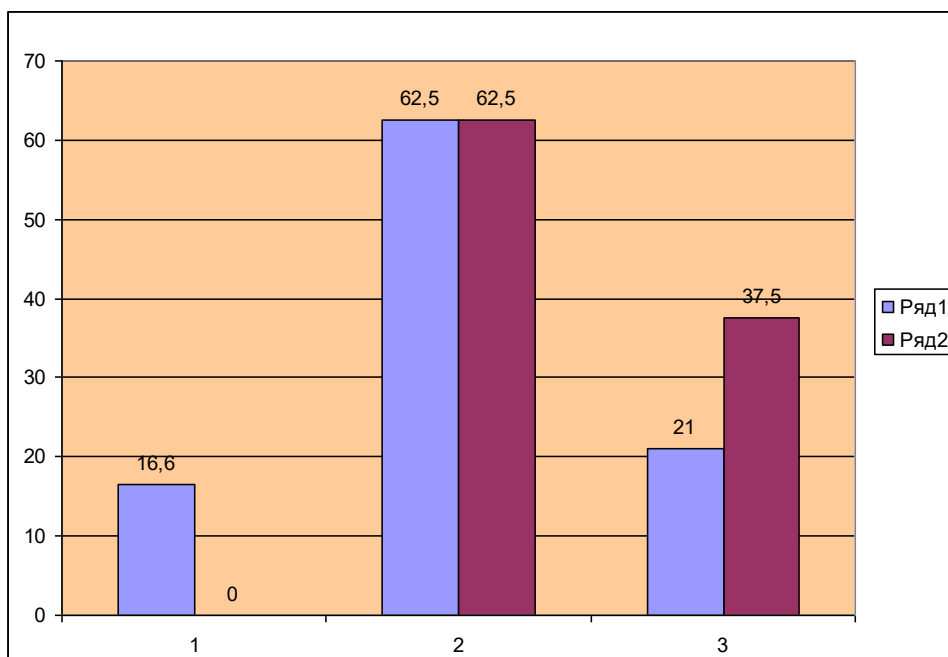

Рис.1. Ряд 1 – здорові діти, ряд 2 – діти з ООП; 1 – позиція «один, далеко від вчителя», 2 – ототожнення себе з дітьми, що стоять у парі, разом граються, 3 – місце поряд з учителем

Місце поряд з учителем: учитель в даному випадку є значущою особою для досліджуваного, а досліджуваний ототожнює себе з учнем, прийнятим вчителем (5, 6, 9). Ці позиції обрали 21 % здорових учнів і 37,5% учнів з ООП.

Результати аналізу графічного тесту «Чоловічки на дереві»: методика спрямована на дослідження шкільної мотивації та адаптації. Вона була створена для школярів з метою перевірити, як вони освоїлися в школі. Застосувавши його в класі, вчитель може визначити поточний і бажаний емоційний стан учнів та навіть усвідомити їх положення в класі.

Аналіз тесту «Чоловічки на дереві» [4] у 2 класі Тернопільського НВК № 28 показав, що 50% здорових дітей і стільки ж хворих обрали позицію (№ 20, 10, 15) – комфортний стан, нормальна адаптація та установку на лідерство. 12,5 % здорових учнів і стільки ж дітей з ООП обрали позицію № 1, яка характеризує установку на подолання перешкод. 25 % здорових учнів обрали позиції № 9, 11, 19, 2 які свідчать про мотивацію учнів на розваги, товарищескість, дружню підтримку. 12,5 % дітей з ООП також обрали позицію № 11, яка вказує на таку якість характеру учнів як товарищескість, дружню

підтримку і комфортне самопочуття в колективі. Ще 12,5 % дітей з ООП обрали позицію № 13, яка свідчить про замкнутість та тривожність. Ще 12,5 % здорових учнів обрали позиції № 5, 14, які показують стомлювальність та кризовий стан дітей. 4,1 % здорових учнів обрали № 4, який вказує на стійкість положення та бажання досягати успіхів. Ще 12,5 % дітей з ООП обрали позицію № 5, що інтерпритується як загальна слабкість учня, невеликий запас сил, сором'язливість (Рис. 2).

Загалом, здорові діти обирають позиції, які показують їх комфортний стан, нормальну адаптацію та установку на лідерство, а також установку на подолання перешкод, мотивацію на розваги, товарищів, дружню підтримку, стійкість положення та бажання досягати успіхів.

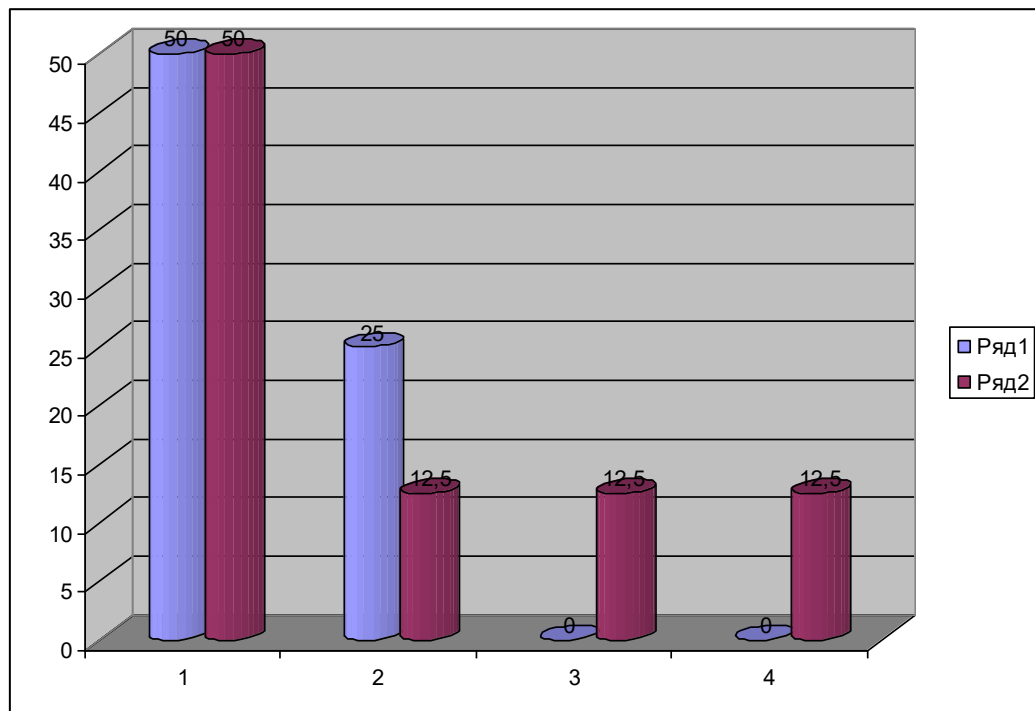

Рис. 2. Ряд 1 – здорові діти, ряд 2 – діти з ООП; 1 – комфортний стан, нормальна адаптація та установку на лідерство, 2 – мотивація учнів на розваги, товарищів, дружню підтримку, 3 – позиція, яка свідчить про замкнутість та тривожність, 4 – позицію, що інтерпритується як загальна слабкість учня, невеликий запас сил, сором'язливість

Частина обстежуваних дітей з ООП також обирають позиції, які показують їх комфортний стан, нормальну адаптацію та установку на

лідерство, відчувають товарищівість, дружню підтримку і комфортне самопочуття в колективі. Однак, друга частина дітей вибрала позиції, які свідчать про їх замкнутість та тривожність, загальну слабкість, невеликий запас сил, сором'язливість.

Результати аналізу тесту «Моє ставлення до школи»: критерієм нормальної адаптованості дитини до умов навчального закладу є її позитивне ставлення до школи, самостійність, здатність зосереджувати увагу при виконанні завдань, охоче виконання громадських обов'язків і доброзичливе ставлення до однолітків. Усе це засвідчує належну ефективність процесу соціально-психологічної адаптації до активного пристосування дитини до групи, вчителя, свого місця у навчальному закладі.

Аналіз тесту «Моє ставлення до школи» показав, що більшість учнів класу (83% здорових учнів і 62,5% хворих дітей) відносяться до високого рівня згуртованості із класом, ці діти комфортно почувають себе у шкільному колективі, активно себе проявляють, охоче спілкуються із однолітками.

Інша частина (16,6% здорових учнів і 12,5% хворих дітей) показали середній рівень згуртованості із класом, ці діти добре себе почувають у колективі, але активність проявляють не часто, періодично (Рис.3).

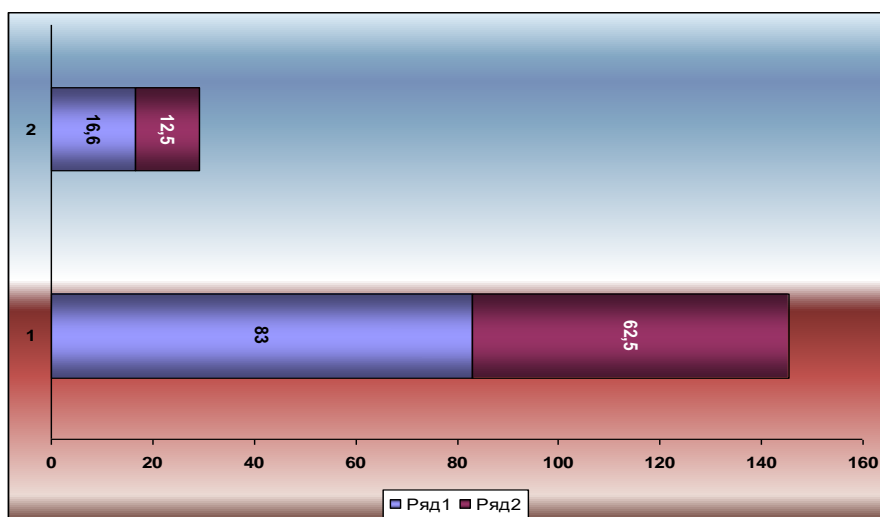

Рис. 3. Ряд 1 – здорові діти, ряд2 – діти з ООП; 1 – Високий рівень згуртованості, 2 – Середній рівень згуртованості

Узагальнення, аналіз та оцінка літературних джерел показали, що весь процес навчання і виховання дитини з особливими освітніми потребами має

бути спрямований на те, щоб забезпечити її адаптацію та інтеграцію в колектив, зробити інтеграцію максимально успішною і благополучною.

Визначити якість адаптації і інтеграції дитини з ООП можна за допомогою графічних тестів «Мій клас», «Чоловічки на дереві» та анкети «Моє відношення до школи», які допоможуть вчителю виявити слабкі місця в роботі із інклюзивними дітьми, адже одним із головних завдань вчителя інклюзивного класу є включення дитини з ООП у колектив, а головною умовою його реалізації – взаємодія учнів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Дичківська І. Інклюзивна освіта: шляхи впровадження / І. Дичківська // Дошкільне виховання. – 2013. – №12. – С. 3-6.
2. Ілляшенко Т. Інтеграція дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітній заклад / Т. Ілляшенко // Соціальний педагог. – 2009. – №5. – С. 26-35.
3. Інклюзивна освіта. Інтегроване навчання дітей з особливими потребами у ЗНЗ // Завуч. – 2008. – №19-20 (349-350). – С.43-57.
4. Миронова Е.Е. Сборник психологических тестов / Е.Е. Миронова – Мн.: Женский институт ЭНВИЛА, 2005. – 155 с.
5. Томчук С. Теоретичний аналіз проблем адаптації дітей з особливими потребами до навчання у школі / С. Томчук // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами. – К.: Університет «Україна», 2004.– 448 с.
6. Шеремет М. К. Проблеми та перспективи спеціальної освіти / М.К. Шеремет // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського державного університету: Серія соціально-педагогічна. - Випуск VII. – 2007. – С. 101-112.